

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1530/2020
02.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Кнежевић Радовановић, адвокат из ..., против туженог А.Д. „Путеви Пожега“, чији су пуномоћници Љубиша Павловић, адвокат из ..., и Невена Фирст, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1496/19 од 20.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 02.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па се **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1496/19 од 20.02.2020. године и пресуда Основног суда у Пожеги П1 463/18 од 31.01.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1496/19 од 20.02.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Пожеги П1 463/18 од 31.01.2019. године, којом је поништено решење туженог од 28.04.2017. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад као и да му на име трошкова спора исплати износ од 210.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по основу уговора о раду од 05.11.2014. године засновао радни однос код туженог на неодређено време на пословима ... и био је председник ... организације ... код туженог.

Извршни одбор Самосталног синдиката код туженог, на састанку одржаном 13.02.2017. године, донео је одлуку о ступању у штрајк упозорења на дан 20.02.2017. године, а у случају неиспуњења захтева (исплата зараде за децембар 2016. године до 17.02.2017. године) одлуку о ступања у генерални штрајк 24.02.2017. године. Истакнути захтеви су били исплата зараде за децембар 2016. године и јануар 2017. године, исплата путних трошкова и захтев да директор изврши смену руководиоца, а у супротном да поднесе оставку. У одлуци није наведено место окупљања, а фактички учесници штрајка су се окупљали у кругу туженог код две капије које служе за излазак возила.

Тужилац, који је био и заменик ... комисије, је 24.02.2017. године у више наврата био у канцеларији директора туженог ББ преносећи захтеве штрајкача - достављање документације ради сазнања како је настао дуг, односно мањак од око 107.000.000,00 динара. Тужилац је рекао директору туженог да по цену превртања возила из круга туженог не може да изнесе документацију без његовог присуства и то документацију коју директор је требало да понесе на састанак Надзорног одбора у Ужице, који састанак је био заказан истог дана. Директор је из круга туженог изашао на пешачки излаз, а затим својим приватним аутомобилом отишао на састанак Надзорног одбора, а тужилац је по одобрењу Надзорног одбора такође отишао у Ужице службеним возилом уз сагласност директора. Штрајк је завршен 24.02.2017. године године у 12,00 часова и није настављен сутрадан, јер је тужилац запослене упознао са садржином састанка Народног одбора.

На дан штрајка 24.02.2017. године тужилац је имао десетоминутну расправу са ВВ и ГГ, јер су одбијале да му доставе документацију везану за финансијске извештаје и завршни рачун (коју је као заменик ... комисије тражио и раније, уз образложење поменутих да не смеју износити податке који чине пословну политику послодавца). Учесници штрајка су 24.02.2017. године ометали ДД, ЂЂ и ЕЕ у обављању редовних пословних активности, а у ометању није учествовао тужилац. Дана 06.04.2017. године у канцеларији генералног директора туженог ББ дошло је до вербалне расправе између њега и тужиоца, којом приликом је тужилац извадио телефон из џепа и бацио га на под.

Побијаним решењем туженог од 28.04.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду у вези члана 66. став 1. тачка 12. Колективног уговора код послодавца, због непоштовања радне дисциплине прописане актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца из члана 179. став 3. тачка 8. истог закона, у

вези члана 67. став 2. тачка 3. Колективног уговора и због повреде радне дужности из члана 18. став 2. Закона о штрајку.

На овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су применом материјалног права из Закона о раду, Колективног уговора код туженог и Закона о штрајку оценили да је тужбени захтев основан.

Према датим разлозима, тужени предложеним и изведним доказима у поступку није доказао основаност отказних разлога односно да је тужилац извршио повреде радне обавезе и дисциплине које су му побијаним решењем стављене на терет. Како тужилац није лично спречавао запослене ДД, ЂЂ и ЕЕ, као ни генералног директора туженог ББ да напусте круг фабрике, већ су их у томе спречили остали учесници из штрајка, који су се за потребе штрајка окупили око излазне капије, то се поступање осталих учесника у штрајку не може приписати у кривицу тужиоцу, нити се може смтрати да је он на наведени начин учинио повреду одредбе из члана 18. став 2. Закона о штрајку. Поред тога тужени није доказао тврдњу да је тужилац ометао у процесу рада запослене ВВ, ГГ и ЖЖ, као и генералног директора ББ, нити је конкретизовао на који начин су ови запослени код туженог спречени да обављају послове свог радног места, тим пре што ни побијано решење не садржи прецизан опис поступака тужиоца који представљају повреде које су му као отказни разлог тављене на терет. Оцењено је да то што је на дан штрајка 24.02.2017. године тужилац имао расправу са ВВ и ГГ а 06.04.2017. године са директором туженог, само по себи не представља повреду радне дисциплине, јер у поступку није доказано које је то увреде, клевете и претње тужилац изрекао поменутим запосленима. Повредом радне дисциплине се не може сматрати ни то што је тужилац претио генералном директору ББ да ће му службено возило бити преврнуто, јер је тужилац том приликом директору туженог преносио захтеве и ставове штрајкача, поступајући као њихов представник, као председник синдиката који је спорни штрајк организовао.

По оцени Врховног касационог суда, становиште изражено у нижестепеним пресудама се не може прихватити као правилно, јер је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање на коме су засноване нижестепене пресуде остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017- ОУС) прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако учини повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду. Чланом 179. став 3. тачка 8. истог закона прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Чланом 66. став 1. тачка 12. Колективног уговора код туженог од 20.07.2015. године прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који

својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако омета једног или више запослених у процесу рада којим се отежава извршење радних обавеза, док је према члану 67. став 2. тачка 3. Колективног уговора запослени дужан да поштује радну дисциплину и има примерено понашање на раду, а нарочито да се пристојно и коректно понаша према организаторима рада, другим запосленим и странкама- да се не свађа, не туче, не изриче увреде или клевете, да не прети и слично.

Штрајк или прекид рада представља Уставом гарантовано основно социјално право. Према одредби члана 61. Устава Републике Србије, запослени имају право на штрајк, у складу са законом и колективним уговором. Право на штрајк може бити ограничено само законом, сходно природи или врсти делатности.

Закон о штрајку ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96, "Службени гласник РС", бр. 101/2005, 103/2012) у члану 14. став 1. прописује да организовање штрајка, односно учешће у штрајку под условима утврђеним овим законом не представља повреду радне обавезе, не може бити основ за покретање поступка за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности запосленог и не може за последицу имати престанак радног односа запосленог.

За разлику од учешћа у законитом штрајку који се не може санкционисати отказом уговора о раду, одредбом члана 18. став 2. Закона о штрајку је прописано да члан штрајкачког одбора или учесник у штрајку који штрајк организује и води на начин којим се угрожава безбедност лица и имовине или здравља људи или који спречава запослене који не учествују у штрајку да раде, односно онемогућава наставак рада по окончању штрајка или спречава послодаваца да користи средства и располаже средствима којима послодавац обавља делатност, чини повреду радне дужности за коју се може изрећи мера престанак радног односа.

Цитирана одредба члана 18. став 2. Закона о штрајку посебна је у односу на повреду радне обавезе запосленог у штрајку и њу може извршити само члан штрајкачког одбора, односно учесник који је организатор штрајка или који штрајк води, што је у конкретном случају био тужилац, као председник синдикалне организације Самосталног синдиката код туженог.

Како из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужилац имао више вербалних сукоба, повишеним тоном, са генералним директором туженог и осталим запосленима, праћеним оптуживањем, претњама и застрашивањем запослених, претњама генералном директору туженог да ће му за случај да покуша да напусти круг фирме бити преврнуто службено возило, у циљу његовог спречавања да оде на састанак Надзорног одбора, по оцени Врховног касационог суда не може се прихватити као правилан закључак нижестепених судова да је тужилац као представник запослених у штрајку износио само захтеве и ставове штрајкача, односно да у радњама тужиоца не постоје елементи повреде радних дужности из члана 18. став 2. Закона о штрајку које му се побијаним решењем стављају на терет, нити да постоји

повреда радних обавеза и дисциплине из члана 179. Закона о раду због којих он не би могао да настави рад код туженог.

Наиме, само присуство тужиоца на месту окупљања штрајкача и преношење ставова и захтева штрајкача руководству туженог не може имати за последицу престанак радног односа, али испољено понашање тужиоца према руководству и осталим запосленима код туженог у току трајања и након окончања штрајка, претња и забрана изласка службеним возилом из круга пословних просторија туженог (супротно члану 7. став 2. Закона о штрајку) се може сматрати угрожавањем безбедности лица, имовине или здравља људи и спречавањем обављања редовне делатности туженог, а што представља прекорачење граница дозвољеног и очекиваног понашања представника штрајкача, односно повреду радне дужности за коју се у смислу наведене законске одредбе тужиоцу као организатору штрајка може изрећи мера престанка радног односа.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање у погледу околности које су од значаја за правилну одлуку о тужбеном захтеву није потпуно утврђено, Врховни касациони суд је укинуо обе нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће имајући у виду изнете примедбе, поновном оценом свих изведених доказа и околности конкретног случаја оценити да ли је тужилац извршио повреду радне дужности из члана 18. став 2. Закона о штрајку и да ли је његово понашање током трајања штрајка било такво да не може да настави рад код туженог, након чега ће правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву донети правилну и закониту одлуку. Укинута је и одлука о враћању на рад и трошковима поступка, јер зависе од исхода главне ствари.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић